

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravičeno. — Ustanovniki in deležniki tiskovnih društev dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolek 30 kr.

0 prenaledbi občinskih zadev.*)

I.

V Avstriji, prav za prav v eni polovici države, vlada že nekaj let centralistična, nemško-liberalna stranka. Kako in po kakih sredstvih da je ta, za se le majhna stranka, vso oblast v roke dobila, in kaj da jo na krmilu drži, je obče znano, pa malo tolažljivo. Naravno in opravičeno je gospostvo ni. Da tudi blagodejno, na vse strani pravično gospodovala ni, vidi se iz splošne tožljivosti, nezadovoljnosti in iz zmešnjav, ki se kažejo povsod.

Ne more pa tudi inace biti. Vladati bi namreč morali najboljši in najblažji možje vsakega naroda, možje, katerim daje živa vera v Boga pravi namér, da delajo kot namestniki Božji na zemlji, ter se ravna po večnih postavah resnice in pravice, brez katerih je blagor ljudstva prazna sanja. Liberalna truma pa obstaja večji del iz brezvernih ljudi brez vseh višjih nazorov, kateri betvico tega, kar umejo in s čimur se, dasi je čestokrat prav površno, radi bahajo, vedno le iz kalnih virov zajemajo, ne maré za to, ali je tudi res in prav, kar jim po glavi roji. Ljudi te baže vodi le sebičnost, neizmerna vladoželjnost in poželjnost pri vsem, kar počenjajo. Ako je pa sree navdano samih posvetnih želja, ugasne luč duba. Zatorej tudi vidimo, da liberalni trop ne čuti in ne spoštuje pravic drugih nego le one, ktere so njemu po godu. Nja značaj je kruto sovraštvo proti kat. cerkvi in nenemškim narodnostim; nja orožje so fraze (prazne besede), nja skrivna umetnost, vse po enem kopitu delati; nja

namen pa, vse, kar je veljalo dozdej, kot slabo razvpiti in podreti, na mesto tega pa nič boljšega napraviti ne zna. Liberalci imajo vedno na jeziku „svobodo“, a svobode ne poznajo druge, kakor le neomejeno oblast za se, za druge pa kruto silo in zatiranje. Od leta 1848 sem podira liberalizem ne gledé na starodavne razmere, obstoječe pravice, priljubljene navade in na voljo onih, ktere to zadeva, in po svojih negodnih mislih in brez ozira na dejanske razmere snuje in dela poskuse v srenjskih, okrajnih, državnih, cerkvenih, šolskih in narodnih stvareh.

Pred vsem je šlo za to, da se ustanovi „svobodna srenja kot podlaga svobodnej državi“.

Mislé, da menjšje srenje zá se obstati ne morejo, in da bi imele srenje več samouprave (avtonomije), pokončal je liberalizem resnično samoupravo srenj, ktere so se po 2 do 10 v eno zložile, v kterej zdaj vse škodo trpé, ter se skušajo — večji del brez vspeha — iz nje izločiti. Povekšale so se srenje, pomislilo se pa ni, da, čem večja je srenja, tem težja postane tudi srenjska uprava (administracija), v tem ko je toliko manj posla in manj upravnih stroškov, manjšje ko so srenje, in bolj ko so po svojih krajnih potrebah omejene. — Srenjam so se, in to brez odškodovanja in tudi brez vse polajšave davkarskih bremen, naložila razna uradnijska opravila, za ktera niso pripravljene niti izučene bile, in ktere spadajo v državino področje. (Dalje sledi.)

Cerkvene zadeve.

Začetki krščanstva na Slovenskem.

VII.

Povedali smo bili (glej št. 9.), da je Korotanski vojvoda Borut blizo l. 750. Bavarce bil na

*) Ta premišljevanja, ki nam jih je poslal naš poslanec, blagor. g. Herman, in ktera bodo odslej v več člankih zaporedoma razglašena, priporočamo v prav resno premišljevanje svojim bralcem. Vredn.